

Elke vogel eet zoals hij gebekt is

Marc De Schepper, vrijwilliger NMC

Vogels verbruiken het hele jaar door veel energie. In de winter om hun lichaamstemperatuur op peil te houden, in het voorjaar om te nestelen en eieren te leggen, daarna om hun territorium te verdedigen en hun jongen groot te brengen. In het najaar moeten ze uiteindelijk weer reserves opbouwen voor de winter.

In de winter is er veel minder natuurlijk voedsel zoals insecten, bessen en zaden te vinden, zeker als het vriest of als er sneeuw ligt. Daarom komen vogels zeker in de winter gemakkelijker in de buurt van je huis. In ruil voor een beetje voer laten ze zich heel goed van dichtbij bekijken. Iedere vogel heeft zo zijn eigen voedselvoorkeur. Hoe meer soorten vogelvoer je in de tuin voorziet, hoe meer verschillende vogels je tuin zullen bezoeken. Dat betekent meer kijkplezier voor jou! Een geschikt aanbod aan vogelvoer bevat het best zaden, pinda's, vet, insecten en fruit.

Natuurpunt vindt het niet aan te bevelen om vogels het hele jaar door bij te voederen. Vogels moeten in de eerste plaats voedsel (leren) vinden uit natuurlijke voedselbronnen. In de lente en zomer zou dat voldoende aanwezig moeten zijn. Jongen worden over het algemeen grootgebracht met insecten, ook jongen van zaadeters. Daarom is het belangrijk om in eerste instantie natuurlijke voedselbronnen in de tuin te voorzien zoals inheemse nectarrijke kruiden, bloemen en struiken, composthopen, wilde en schaduwrijke hoeken zoals een stapel snoeihout of bladeren.

Tijdens de barre wintermaanden is het voor onze tuinvogels niet evident om voldoende voedsel te vinden en hun lichaamstemperatuur op peil te houden (40°C). Door te zorgen voor geschikt voer help je mee aan het behoud van een aantal algemene vogelsoorten. Veel soorten hebben het immers moeilijk en gaan erop achteruit doordat hun leefgebied verkleint en ze minder geschikte nestmogelijkheden vinden. Daarnaast zijn ook de intensieve landbouwmethoden nefast voor heel wat vogelsoorten.

Zaden

Bij zaden is het oliegehalte belangrijk. Let bij het aankopen van ongepelde en gepelde zonnebloempitten of zadenmixen op de energiewaarde die aangegeven staat op de verpakking. Hoe hoger die waarde, hoe beter. Een goede zadenmix bestaat uit ongepelde en gepelde zonnebloempitten, gehakte pinda's, grof gemalen maïs, gierst en haverhout. Bied de zaden aan in een voederhuis of silo waarin het voer grotendeels droog blijft om schimmel te voorkomen.

Pinda's

Pinda's zijn een favoriet van bijna alle tuinvogels. Kies voor pinda's van goede kwaliteit en met een hoog oliegehalte. Het is ook enorm belangrijk dat je gebruik maakt van speciale voedersilo's of -huizen voor pinda's. Gebruik silo's van stevig gaas met een kleine maasbreedte, zodat de vogels geen hele pinda's mee kunnen nemen of blijven vasthaken met hun poten in de netjes rond de pinda's.

Vet

Vetproducten zijn een waardevolle bron van natuurlijke energie voor tuinvogels. Maar ook voor vogels is goedkoop niet altijd de beste koop. Goedkope voederbollen zijn

vaak gemaakt van afvalproducten, bijvoorbeeld van oud frituurvet. Ze bieden weinig energie en onvoldoende goede voedingsstoffen en zijn schadelijk voor de gezondheid van de vogels.

Insecten

Insecten zijn onmisbaar in het menu van verschillende vogels. Ze bevatten natuurlijke vetten en een hoog eiwitgehalte en hebben een hoge energiewaarde. Je kunt insecten op een voederplank geven of verwerkt in voederbollen of pindakaas.

Fruit

Fruit en ander plantaardig voedsel als bessen, rozijnen, krenten, maïs, ... bevatten belangrijke voedingsstoffen zoals vitamines en mineralen. Let er op dat al het voedsel van inheemse oorsprong is. Pinda's vormen hierbij de uitzondering. De spijsvertering van vogels is afgestemd op inheems en onverwerkt voedsel, daar halen ze de meeste voedingsstoffen en energie uit. Geef wel (overrijpe) peren en appels maar geen exotisch fruit als ananas of mango. Geef geen brood, kaas of andere tafelrestjes. De hoeveelheid gist, zout en andere toegevoegde stoffen kunnen veel schade aanbrengen.

De voederplaats en -wijze

Elke vogel eet zoals hij gebekt is, dat wil zeggen dat niet alleen het soort voer maar ook de manier en plaats van voedsel aanbieden, kan verschillen. De algemene regel is: 'Voorzie op zoveel mogelijk verschillende plaatsen een gevarieerd voedselaanbod'. Zo krijg je de meeste vogelsoorten en creëer je geen onderlinge concurrentie. Voor mezen, groenlingen en vinken zijn hangende voedersystemen als een voeder-silo of voederbollen het meest geschikt. Voor vogels die hun voedsel op de grond zoeken zoals mussen, roodborstjes en merels is een voedertafel dan weer ideaal. Er bestaat een uitgebreid aanbod aan voedersystemen die variëren in stijl en grootte. Je kunt meerdere systemen in je tuin zetten en als het ware een buffet voor de vogels creëren. Vogels houden van een rustige plek om te eten, liefst dichtbij beschutting. De ideale voederplek biedt goed uitzicht op de omgeving met planten of struiken in de buurt waar de vogels bij onraad naartoe kunnen vluchten. Zo voelen ze zich op hun gemak en kunnen ze ongestoord eten. Wees voorzichtig met katten! Vermijd laag groeiende struiken rond de voederplaats. Een goede voederplaats is ook een goed onderhouden voederplaats. Het is beter om elke dag een bepaalde hoeveelheid te voeren dan één grote hoeveelheid in één keer. Op die manier voorkom je schimmelvorming, ziekten en overlast van ratten. Maak het voedersysteem geregeld schoon met heet water, gebruik geen zeep en verwijder resten voedsel en uitwerpselen.

En tot slot: water!

Net als bij mensen is water voor vogels even belangrijk als voedsel. Zaadeters moeten veel vaker drinken dan insecteneters, omdat er minder vocht in hun voedsel zit. Voorzie een ondiep drinkbakje om te vermijden dat de vogels zich baden in het drinkwater. Je kunt ook een stevig gaas net onder het wateroppervlak spannen. Controleer bij vorstweer tijdig het water om te voorkomen dat het bevroert. Breek het ijs en ververs het water regelmatig. Het is zeker geen goed idee om suiker of zand in het water te doen! Je kunt misschien wel proberen om wat knikkers in het water te leggen, die door de wind voor beweging in het water zorgen, waardoor het minder vlug bevroert. Drinkwater in de tuin is essentieel, maar vogels hebben ook nood aan een vogelbad om hun verenkleed te onderhouden. Het water in het vogelbad moet altijd proper zijn en regelmatig het water verversen is de boodschap. Vogels zijn erg kwetsbaar voor roofdieren wanneer ze lekker aan het spetteren zijn in het water. Daarom plaats je het vogelbad best minimaal twee meter van de omringende beplanting. Bij vorst haal je het vogelbad beter weg, zodat onervaren vogels zich niet baden. Anders lopen ze het risico dat hun veren niet op tijd drogen.

De NatuurpuntWinkel in het Natuur- en Milieucentrum De Bourgoyen biedt tal van uitstekende producten, met de juiste voedingsstoffen en energiewaarden.

Heb je vragen of wil je advies? Dan kun je hier elke maandag terecht bij Marc De Schepper. Of stuur een mailtje naar nmc@natuurpuntgent.org.

Vier uitstekende producten van de NatuurpuntWinkel van het NMC De Bourgoyen

Veel vogels zijn dol op de **pindacake met insecten**. Die bevat belangrijke vetten en eiwitten die energie geven. De cakes zijn eenvoudig op te hangen. Er zijn ook pindacakes met zaden of met zuiver pindameel.

*Prijs: 4,49 euro voor leden,
4,99 euro voor niet-leden.*

Een andere lekkernij voor je tuinvogels is de **gevulde kokosnoot**. De vulling bestaat uit talg vermengd met pindastukjes en zaden. Dit natuurlijke product is gemakkelijk op te hangen met behulp van het ophangtouw. En het vormt ook nog een mooie decoratie in de tuin.

*Prijs: 3,14 euro voor leden,
3,49 euro voor niet-leden.*

Onze klassieke **vetbollen** zitten niet in een netje. Vogels blijven hierin namelijk vast-

haken, met alle gevolgen van dien. De vetbolhouder biedt een veiliger omgeving voor de vogels. De vetbollen met insecten bevatten ook een ongekend rijke zadenmix. Vogels als mussen, boomklevers en groenlingen zijn er verzot op.

Prijs voor 6 vetbollen met insecten: 1,61 euro voor leden, 1,79 euro voor niet-leden.

*Prijs vetbolhouder: 3,59 euro voor leden,
3,99 euro voor niet-leden.*

Vier-seizoenenstrooivoer met meelwormen

Door de speciale samenstelling kan dit strooivoer het hele jaar door worden gevoerd! Je kunt het aanbieden in een voeder-silo, op een voedertafel of op de grond. Dit rijke voer is geliefd bij veel tuinvogels en door de meelwormen is het ook geschikt voor jonge vogels in het voorjaar en de zomermaanden.

In het NMC De Bourgoyen vind je nog veel meer producten uit de NatuurpuntWinkel.

Bereid je tuin alvast voor op het Grote Vogelweekend van 26 en 27 januari en doe mee aan ons onderzoek dat nagaat hoe het gesteld is met de vogels in de Vlaamse tuinen.

Meer info over deze activiteit vind je op www.vogelweekend.be